

Afmagt og magtens arrogance

(kommentaren til uge 49, 2011)

EU's regeringschefer vedtog, i ugen der gik, et traktatforslag, der vil binde de kontraherende staters budgetter sammen, således at der bliver meget snævre grænser for, hvor stort budgetunderskud landene kan køre med herefter. Storbritannien stillede sig som det eneste medlemsland af EU uden for traktaten med det samme, hvor de øvrige medlemslande af EU, der ikke er med i Euroen, endnu ikke har besluttet sig for, om man vil gå med eller ej. Men Eurolandene bakkede op om traktaten, uden at det juridiske i den endnu er klarlagt.

Der er tale om en bilateral traktat, indgået landene imellem uden om de øvrige EU-institutioners formelle rammer. Det er yderst vanskeligt at se, hvordan traktaten kan indarbejdes som del af og forlængelse af det almindelige EU-samarbejde. De danske massemedier har været tavse omkring de formelle implikationer og problemer i forslaget til traktatvedtagelse. De store spørgsmål – fx om hvorvidt det overhovedet giver mening for et land som Danmark at tilslutte sig traktaten, når landet ikke engang er medlem af Euroen, og hvorfor Danmark fx skal betale 40 milliarder kroner til den stabilitetsfond, som man samtidigt besluttede at oprette – er stort set ikke nævnt i medierne. Disse spørgsmål hænger sammen med andre som en tungt vejende belastning over alt, hvad der i øvrigt siges og skrives, fuldstændigt underminerende for enhver vægt, som de mange udsagn om sagen i øvrigt gerne ville have.

Det store spørgsmål er reelt, om ikke EU-samarbejdet definitivt er ophørt med at eksistere, når man netop har indført en helt ny parallel traktat, hvor fx Storbritannien står uden for, og hvor Storbritannien stadig er formelt medlem af EU, med alt hvad det giver i forhold til hele det europæiske samarbejdes formelle rammer. Det nærmeste, man kommer en betegnelse for denne opsplittning, er ”Europa i flere hastigheder”.

Danmark er lige som Storbritannien ikke med i Euroen og har derfor heller ikke været tvunget til beslutte sig for eller imod indbindingen af den danske stats budget i traktatens krav. De 17 Eurolande er derimod allerede bundet op i traktaten, uden at de selv kender de almindelige formelle konsekvenser af den i forhold til EU.

Beslutningen blev taget på Tysklands initiativ og presset igennem af Tyskland. Den er truffet med det officielle formål, at løse de problemer, som man har set med især PIIGS-landenes underskud på statsfinanserne. Men den kan ikke løse de problemer, som er der netop nu. Den sigter eksplicit på at løse dette problem, men kan ikke med nogen ret siges at kunne løse det på andet end lang eller mellemlang sigt. Den er ikke udtryk for en akut løsning på et akut problem, selv om den eksplicit er formuleret som netop løsningen på det akutte problem!

Den europæiske centralbank er ikke blevet sat ind i forsøget på at redde de skrantende Eurolandes økonomier. Den er stadig hævet over det, som tyskerne kalder politisk indflydelse. Den kan ikke gå ind og opkøbe statsobligationer eller udstede obligationer for på den måde at lempe de ramte økonomiers rentebyrder eller stille valuta til rådighed for staterne, der har opgivet deres respektive valuta til fordel for Euroen.

PIIGS-landenes tilslutning til traktaten er udtryk for deres afmagt kombineret med deres respektive regerings og teknokratiers demonstrative arrogance over for egne befolkningers problemer. Arbejdsløsheden er gigantisk og købekraften mangler i de regioner inden for Euroen, som har tabt på markedets betingelser.

Tyskland har trukket i trådene, af hensyn til sin egen industri og finansverden. Tysk økonomi er ikke ramt af mangel på penge, købekraft, endnu, og vinderne (fritsvævende finansielle magter i forhold til nationale og regionale grænser) på markedet ser det som en fordel, at de allerede etablerede tilgodehavender, kapitalværdier, gældsbeviser, ikke mister værdi, ved at centralbanken pumper penge ud som købekraft i hænderne på andre end de allerede vindende på markedets vilkår.

Vinderne på markedets vilkår vil helst ikke se, at deres akkumulerede tilgodehavender, deres aktiver, mister i værdi som følge af inflation fx i forlængelse af centralbankernes generering af købekraft uden forankring i allerede eksisterende kapital. Når koncentrationen er blevet så stor af tilgodehavender, som den skæve fordeling af kapital vidner om, så er det ikke udtryk for, at verden er blevet rigere.

Penge er ikke andet end gældsbeviser, tilgodehavender hos den ene side i det forhold der er mellem kreditor og debitor. De steder i verdensøkonomien, hvor koncentrationen er størst, er der måske nok tale om, at pålydende aktiver mister en del, når aktiverne generelt falder i pris, dvs. når kapitalværdierne generelt falder i pris. Men man ved godt, at det kun er prisen der falder, at det ikke ændre på mængden af de værdier som priserne er pris på, at relationen sådan set ikke ændres i fordelingen af værdierne og at verden dybest set heller aldrig er blevet rigere alene af det at sætte flere penge, gældsbeviser, i verden. Med deflationen opstår der krise, og et udskilningsløb tager form. Men det forstærker blot tendensen til koncentration af værdi der hvor den allerede var størst. Det er markedets lov, uanset hvor højt man i liberalismens, monetarismens, navn end har tilbedt produktionen og forbruget som vejen ud af enhver form for mangel.

Grænserne for rigdom ligger ikke i arbejdskraften. Der er alt for mange mennesker på jorden, og der er ikke ressourcer og livsrum nok til at de alle kan være rige. De er derfor overflødige i forhold til det pengeøkonomiske system, herunder den europæiske monetære union.

Selve den økonomiske krise, bestående i lavere omsætning m. m. hæmmer måske nok den produktive generering af værdier. Men der er forhold i omverdenen til det pengeøkonomiske system, der for længst har sat sine egne grænser for det mulige i fortsat at producere og forbruge sig ud af mangelsituationen. Det handler

først og fremmest om olien og dernæst om de andre billige energikilder. Men alle de andre ressourcer spiller en stadig større rolle. Det eneste der er rigeligt af, alt for meget af, det er mennesker, efterspørgsel på det at være efterspurgt som arbejdskraft. Fortællingen, som bl.a. Steen Bocian bliver betalt tykt for at påstå mod bedre viden igen og igen, om at udbuddet af arbejdskraft skaber sin egen efterspørgsel, den er en stor fed løgn, sat i verden for at tækkes hans arbejdsgivers interesser, Den Danske Bank og resten af det monetære systems økonomisk højt-flyvende.

Det europæiske monetære samarbejde er da også først og fremmest sat i verden for at cementere strukturen i det økonomiske system, dvs. den skæve relation mellem kreditorer og debitorer. Det er måske også det nærmeste, man som aktør på markedet kommer et individualistisk kriterium for mening i en verdensøkonomi, hvor forbruget og produktionen nærmest pr. definition må føre til større fattigdom og mangel, netop på grund de grænser man finder i den omverden af natur og mennesker som systemet fungerer på bekostning af. Man ved et eller andet sted godt, at fortællingen, om at kunne producere og forbruge sig ud af mangelsituationen, er forkert, og holder derfor så meget mere fast i det, som ikke er forkert, nemlig, at jo mere koncentreret besiddelserne er og jo mere fast forankret fordelingen er i det politiske systems fastkurspolitik, ja så meget mere sikker er man i de finansielle centre på sit fortsatte liv på første klasse på bekostning af de mange andre, der må nøjes med at have det mindre, som man netop ejer centralt. Den store fortælling om at væksten er vejen ud af mangelsituationen holder ikke længere. Mere til den ene betyder uigenkaldeligt mindre til alle andre.

Danmark har hidtil klaret sig valutarisk uden for Euroen. Der er stort overskud i handelsbalancen med udlandet, nationalbanken har store reserver i fremmed valuta og renterne er lave for den danske stats låneoptag. Markedet har mere tillid til den nationale og statslige danske økonomi end til unionens økonomi.

Den danske nationalbank og nationens valuta er slet ikke nedlagt, selv om den pengepolitiske politik har været snævert bundet op på først D-marken, dernæst Euroen over de sidste 30 år.

Danmark har ført fastkurspolitik, monetaristisk pengepolitik med Chicago-skolen som forbillede, dvs. man har, som det hedder på mere jævnt dansk, ført liberalistisk politik i mere end 30 år.

Der kan argumenteres detaljeret og længe for den førte politiks fortrin. De problemer, som EU står over for, og som går under betegnelsen ”gældskrisen”, er mere end en gældskrise. Krisen har med gælden i Grækenland, Portugal, Irland, Italien, Spanien, Belgien o. a. lande at gøre. Krisen handler om, at der er nationer, der har klaret sig godt på det indre europæiske marked – efter at de respektive nationale møntenheder er blevet opgivet, af hensyn til den fælles Euro – men at disse lande har klaret sig godt på bekostning af dem, der ikke har klaret sig godt.

Det forhold, at det internationale pengemarked har tillid til dansk økonomi, det betyder ikke, at den førte politik ikke har ført til interne økonomiske problemer. Der er nemlig både problemer internt i DK og i resten af Europa.

Den danske private gæld er den højeste i hele EU. Og landbruget, der forvalter 60 % af det danske areal, er særligt forgældet. De uheldige konsekvenser af den førte politik er slet ikke slået igennem endnu. Men det begynder at nærme sig.

Inflationen i kapitalværdierne er standset. Dvs. priserne på kapital og jord falder. Grundlaget for låneoptag falder sammen med sikkerheden for alle de penge, der allerede er lånt i kapital og jord. Og da man politisk, pengepolitisk, på nationalt og internationalt plan netop har vedtaget, at kun de allerede eksisterende kapitalværdier kan danne grundlag for udstedelse af lån, udmøntning af købekraft, ja så har man politisk lukket af for de muligheder, der netop er de eneste, der findes for pengepolitisk at overvinde mangelen på købekraft i økonomien i den nuværende situation. Det er en del af forklaringen på den økonomiske krise.

En af de største danske svinebønder blev erklæret konkurs i ugen der gik. Han repræsenterede lidt mindre end en promille af hele det danske landbrugs gæld med sin kvarte milliard. Dansk landbrug skylder 350 milliarder, modtager efter nogle opgørelser 18 milliarder i tilskud om året, men står for mindre end 2 % af det danske BNP.

Sektoren er det levende bevis på, at investeringerne ikke længere kan bære sig selv. Man har en alt for kapitalintensiv produktion. På trods af de ekstremt lave renter, som man betaler for realkredit i øjeblikket, ja så kan erhvervet ikke bære sine gældsforpligtelser. Driften kan ikke bære erhvervets gæld. Det har den sådan set ikke kunnet de sidste 30 år. Det var inflationen, der bar investeringerne, de underminerede værdien af gælden, gjorde det muligt at finansiere gammel gæld med ny gæld. Denne mekanisme er gået i stå. Vi har deflation, og der er ikke noget, der tyder på, at inflationen kommer igen lige med det samme.

De andre produktive erhverv er i stor stil flyttet til udlandet, til de lande hvor produktionen er billigere. Og selv om vi hidtil har kunnet købe billigt i udlandet, dvs. tilfredsstille efterspørgslen på det meste med indkøb i udlandet for vores stærke valuta, ja så er det ikke sikkert, at vi vil kunne fortsætte med det heller. Den politik, der har sigtet på at bevare valutaens værdi, vor købekraft i forhold til udlandet, har nemlig skabt den interne gældskrise, som vi står midt i. Og, for at slutte af med begyndelsen, det er det naturlige resultat af den førte pengepolitik.

Løsningen på problemerne er ikke mere af det, der har ført til problemerne. Traktatforslaget er et løsningsforslag der falder i direkte forlængelse af det, der har ført til problemerne. Det er problemet, tysk magtarrogance der illustrerer demokratiets afmagt¹.

---

¹ <http://epn.dk/landbrug/article2630649.ece>

Mvh. Steen
Odense d.11/12 2011

---

http://internacional.elpais.com/internacional/2011/12/07/actualidad/1323290370_000859.html